

INTERNATIONAL JOURNAL OF CREATIVE RESEARCH THOUGHTS (IJCRT)

An International Open Access, Peer-reviewed, Refereed Journal

ಜನಪದರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ-ಪ್ರಣಯ

ಡಾ.ಮುಮ್ಮಾಜ್‌ಬೇಗಂ ಗಂಗಾವತಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಎಸ್.ಕೆ.ಎನ್.ಜಿ. ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಗಂಗಾವತಿ.
ಜಿಲ್ಲಾ ಕೊಪ್ಪಳ. ಮೊ:೯೯೮೭೭೭೭೦೭೫

ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರಣಯದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಜನಪದರು ತುಂಬಾ ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿವೇದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿನ ಕಾಲದ ಹುಡುಗ-ಹುಡುಗಿಯರದ್ದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪ್ರಣಯವಾದರೆ, ಜನಪದರ ಪ್ರಣಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಅನುಭವವೇ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಾವನೆಗಳು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಣಯದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಎಷ್ಟೋ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಒಗಟು, ಒಡಪು ಮುಂತಾದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಅಡ್ಡಗುಡ್ಡದ ದಾಟಿ ಕದ್ದು ಕಣಿವೆಯ ದಾಟಿ

ಬದ್ದೋಡಿ ಬಂದೆ ನಿನಗಾಗಿ ನನ ಚೆಲುವೆ

ಕಬ್ಬಿನಂತವಳೆ ದನಿತೋರೆ

ಪ್ರಿಯಕರ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮೆಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಎನಿಲ್ಲದ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮೆಚ್ಚಿದ ಹುಡುಗಿಯ ಒಂದು ಕುಡಿನೋಟಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುವ ಹುಡುಗರ ಪಾಡು ಹೇಳತೀರದು. ಅಡ್ಡವಿರುವ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ಉಬ್ಬು ತಗ್ಗುಗಳ ದಾರಿ ಸವೆಸಿ ನೀನಗಾಗಿ ಓಡಿ ಬಂದಿರುವೆ, ಕಬ್ಬಿನಷ್ಟೇ ಸಿಹಿಯಾದವಳೇ ದನಿತೋರೆ ಎಂದು ಕೇಳುವ ಆ ಸಂದರ್ಭದ ಭಾವ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಬಾರುಗದ ಹೂ ಚೆಂದ ಹುಲ್ಲೇಯ ಮರಿ ಚಂದ

ಎಳಗಿನಲ ಎಮ್ಮೆ ಕರು ಚೆಂದ ಮುಂದೂರ

ಎಳೆ ಬಾಳೆ ಹುಡುಗಿ ನಗೆ ಚೆಂದ

ಹೆಣ್ಣನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಬಗೆಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಲಾರೆವು. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೂ, ಹಣ್ಣು, ಭೂಮಿ ಹೀಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುವ ಪರಿಯೇ ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ಮೆಚ್ಚಿದ ಹುಡುಗಿಯ ನಚ್ಚಿನ ನಗೆ ಚಂದ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಬಲು ಚಂದ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಿಯಕರ ವರ್ಣಿಸುವುದು ಅತಿಯೋಶಕ್ತಿಯೆನಲ್ಲ.

ಪಟ್ಟಣದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಕರುಳಲ್ಲ

ಕೊಟ್ಟೇನು ಎಂದರೆ ಕೈಲಲ್ಲ ಆ ಹೆಣ್ಣು

ಬಟ್ಟೇನು ಎಂದಾರೆ ಮನಸಿಲ್ಲ

ಜನಪದರು ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಗ ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ನಗರ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಭಿನ್ನತೆ, ಬದುಕಿನ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಟ್ಟಣದ ಹೆಣ್ಣು ಸುಶಿಕ್ಷಿತಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಟ್ಟಣದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡುವ ಕ್ರಮವೇ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಲಿತ ನಾರಿ ಕುದರಿಯ ಏರಿ ಕುಣಿಕೂತ ಬರುತ್ತಿತ್ತಾ ಎಂದು ಹಾಡಿದ ಜನಪದರು ಪಟ್ಟಣದ ಹುಡುಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಟ್ಟಣದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ ನಂತರ ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ದೂರವಾಗುವುದೇ ಎಂಬ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಇದೊಂದು ದ್ವಂದ್ವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರಣಯವಾಗಿದೆ.

ನಿನ್ನೇ ಮೊನ್ನಿಂದಾ ನಿನ್ನ ಮೇಗಳ ಜ್ಞಾನ

ಕನ್ನೆ ಕೆಳಹೊಟ್ಟೆ ತುಸ ನೋವು ಆದರೇನು

ಸುಣ್ಣಕ್ಕೆ ಬಂದಾರೆ ಸುಳಿದೋಗು

ಪ್ರೀತಿಯ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಯವು ಪ್ರೀತಿಸಿದವ ಧ್ಯಾನವೇ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪುಸ್ತಕ ತೆಗೆದು ಓದಬೇಕೆಂದರು ಪ್ರೀತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಆ ಮುಖವೇ ಕಾಣುವುದು. ಏನು ಬೇಡವೆಂದು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೂ ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣುಮುಂದೇ ಹಾಜರಾಗಿ ನಿಡ್ಡೆ ಹತ್ತದಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಊಟ ಸೇರದಂತೆ ಆಗುವುದು ಇವೆಲ್ಲಾ ಪ್ರೀತಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದು ಅನುಭವಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಜನಪದರು ಪ್ರಣಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದವರು ಕಾಣದೇ ಇದ್ದಾಗ ಅವರ ಧ್ಯಾನವೇ ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನೋವು ಇದ್ದರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಈ ಕಡೆ ಬಂದಾಗ ಸುಳಿದು ಹೋಗು ಎಂದು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ನೀರಿಗಿತ್ತೇಗೋ ಹೆಣ್ಣೆ ನಿಲ್ಲಿ ನಾ ಬರತೀನಿ

ನಿನ್ನಾಣೆ ನಿನ್ನ ಕೊಡದಾಣೆ ಕೊರಳನ

ಬಣ್ಣ ಸರದಾಣೆ ಬರುತೀನಿ

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಡುವ ಪರಿಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಬಗೆಯೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಈಗಿನ ಹಾಗೆ ಪ್ರಬಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಮನದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆಗಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ, ಬಳಸುವ ನೀರನ್ನು ಬಾವಿಯಿಂದ ಸೇದಿಕೊಂಡು ತರಬೇಕಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಣಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ನಡೆಯುವುದುಂಟು. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ನೀರಿಗೆ ಹೋಗುವವಳೇ ನಿಲ್ಲು ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ ನಿನ್ನ ಜತೆ ಎಂದು ಪ್ರಿಯಕರ ಪ್ರಿಯತಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನಾಣೆ, ನಿನ್ನ ಕೊಡದಾಣೆ, ಕೊರಳಲ್ಲರುವ ಬಣ್ಣದ ಸರದಾಣೆ ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಆಣೆಯನ್ನು ಇಡುತ್ತಾನೆ. ಕೊಡದ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣದ ಸರದ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಹುಡುಗಿ ಇನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗದವಳು. ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿಸುವ ತವಕವನ್ನು ಈ ತ್ರಿಪದಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಮದ್ದೂರು ಹೆಣ್ಣೆ ನಿನ ಮುದ್ದಿನಾ ಗುಣವೇನೆ, ನಿಧ್ರೆ ಬಾರದಲ್ಲೆ ಹಗಲರುಳು ಎಲೆ ನಲ್ಲೆ, ಮೊಗ್ಗಿ ನಂತವಳೆ ಮೊಗತೋರೆ ಎಂದು ಬೇಡುವ ಪ್ರಣಯದ ರಸಾನುಭವವೇ ಅದ್ಭುತವಾದುದು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡರು ಇದ್ದಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ, ಕಾಣದೇ ಇದ್ದಾಗ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಡಪಡಿಕೆ ಇವು ವಯೋ ಸಹಜವಾದ ಪ್ರಣಯದ ಅನುಭವಗಳು. ಬೀದೀಲ ನಿಂತೂ ಬಿಡಿ ಮತ್ತು ಕೇರೋಳೆ, ನೆತ್ತೀಲ ಪದ್ಮ ಹರಳೋಲೆ ಸೆಬ್ಬಾಲೆ, ಮತ್ತು ಕೊಟ್ಟೇನು ತಿರುಗಿಣ್ಣೆ ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನದ ಭಾವವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಬತ್ತೀನಿ ಜಾಣಾ ಬರುವ ದಾರಿ ಕಾಯೋ

ಬತ್ತೀದ ಬಾಯಿಗಳನೀರು ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು

ತತ್ತಿನಿ ಜಾಣ ತಡ ಮಾಡು

ಪ್ರಣಯ ಭಾವ ಕೇವಲ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರಲಾರದು ಅದು ಇಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಆ ಭಾವನೆಗಳು ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಣಯ ಉಂಟಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೆಣಿಕಾರ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಗಾಗಿ ಪರಿ ಪರಿಯಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಜನಪದರಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಪದಗಳಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ನನಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿವೆ. ನಾನು ಸಹ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುವ ತವಕದಲ್ಲಿರುವೆ. ಬರುತ್ತೇನೆ ಕಾಯುತ್ತಿರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದರೊಂದಿಗೆ, ನನಗಾಗಿ ಕಾದು ಬೀಳು-ಬಿಡಾರಿರುವೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಳೆನೀರು,

ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು ತರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಜನಪದರಲ್ಲ ಗಂಡು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಣಯದಂತಹ ವಸ್ತುವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪದ ಕಟ್ಟಲಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಹ ಅದಕ್ಕೆ ಜತೆ ಜತೆಯಾಗಿ ಮನೋಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ನಲ್ಲನಂಥವರಿಲ್ಲ

ಹಲ್ಲು ನೋಡಿದರೆ ಮಲ್ಲಗೆಯರಳು ತುಟಮೇಲೆ

ಬಲ್ಲು ಮೀಸೆಯ ಚಲುವೇನೋ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಣಿಸಿರುವುದೆಂದರೆ ಅದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗ್ಗೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಚಲುವು, ಒಲವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಾವ್ಯದ ರಸಭಾವವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಜನಪದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಗಂಡನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಹಲವಾರು ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪುರುಷರು ವ್ಯತ್ಯೆ ಪಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಜನಪದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ತ್ರಿಪದಿ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಅಂಗ ಸಂವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಸರಿಸಮಾನರೆಂಬ ಭಾವ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ನಲ್ಲನನ್ನು ಜನಪದ ಹೆಣ್ಣು ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾಳೆಂದರೆ ಚಲುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸುಗುಣ, ನಕ್ಕರೆ ಹಲ್ಲುಗಳು ಮಲ್ಲಗೆ ಅರಳಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಣಿಕಾರ ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರಲ್ಲ ಕಾಣ ಸಿಗುತ್ತಾನೆಂಬ ಪ್ರಣಯ ಭಾವವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾ ತುಟೆಯ ಮೇಲೊಂದು ನಗು, ಬಲ್ಲು ಮೀಸೆಯ ಚಲುವ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರಣಯದಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಒಲವಿನ ಹುಡುಗನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಪರಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ಹಾದಿಯ ಮನಿಯೋಳಿ ಗೋದೀಯ ನೆರಿಯೋಳಿ

ನನ ನೋಡಿ ಮೋರೆ ತಿರುಗೋಳಿ ಮಾವನ ಮಗಳೆ

ನಾನು ಮಾಡಿದ ಹಗೆಯೇನು

ಪ್ರಣಯದಲ್ಲೂ ಸರಸ ವಿರಸಗಳ ಸಹಜವಾದದ್ದು. ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಬರದೇ ಇದ್ದಾಗ, ತಡವಾದಾಗ, ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬೆರೆತು ವಿರಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದಾಗ ಮತ್ತೇ ರಮಿಸುವ ಪರಿಯನ್ನು ಜನಪದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮಾವನ ಮಗಳು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಮುಖ ತಿರುಗಿ ಹೋದದ್ದಕ್ಕೆ ಬೇಸರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರು ನಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಾದರೂ ಏನು ಎಂದು ಕೇಳುವ ಬಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಹುತೇಕ ಪ್ರೇಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಜಾತ್ರೇಗೆ ಹೋಯ್ತೇನಿ ಜವನಾವ ತತ್ತೀನಿ

ಹೂವ ತತ್ತೀನಿ ತುರುಬೇಗೆ ಅತ್ತೇ ಮಗಳೆ

ಬಂದಿ ತತ್ತೀನಿ ಬಲಗೈಗೆ

ಬೇಸರಿಸಿಕೊಂಡ ಮೆಚ್ಚಿನ ಅತ್ತೇ ಮಗಳಿಗೆ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜವ, ಹೂವ, ಬಂದಿ ತರುವುದಾಗಿ ಒಲೈಸುವ ಬಗೆಯೇ ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ನಡುವೀಗೆ ಒಡ್ಡಾಣ ನಡುವೀಗೆ ಚಿನ್ನದ ಗೊಂಡೆ, ನಡುಬೀದಿ ಒಳಗೆ ನಲವವಳಿ ಮಾವನ ಮಗಳೆ, ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಬೆಡಗ ಬೆರಗಾದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ದಂಡೀನ ಹಾದೀಲ ಗೊಂಡೇವ ಮಾರೋಳಿ

ಕೊಂಡು ಕೊಂಡೇನು ಬೆಲೆ ಹೇಳಿ ಮಾವನ ಮಗಳೆ

ತಂದುಕೊಂಡೇನು ತೆರ ಹೇಳಿ

ಇಂದು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಅದೇಷ್ಟೋ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಬದುಕು ಬಲಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿತ್ಯ ಸುದ್ದಿವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎನ್ನುವಂತೆ ಮುಂದುವರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ವರ ತೆರ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿದ ಮಾತಾಪಿತೃವಿಗೆ ತೆರಕೊಟ್ಟು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಮಾವನ ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಾದ ಹುಡುಗ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ ಎಷ್ಟು ತೆರಬೇಕು ಹೇಳು ಕೊಡುವೆ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಆತನ ಪ್ರೀತಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂವಾದ ರೂಪದ ಪದಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಣಯ ಸಂದರ್ಭದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವಾದ ಬಗೆಯ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಿಕಾತಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗಿರುವೆ. ನೀನು ಕರೆದಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು, ಮಾತು, ನಡೆ, ನುಡಿ, ರೀತಿ, ನೀತಿಗಳು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಅನೇಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ತನಗೆ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟ ಹುಡುಗನನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಯ್ಕೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡ ಸಮಾಜದ ಮಧ್ಯೆ ನಾನಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಧ್ವನಿಯೂ ಸಹ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗದಷ್ಟು ಬಂಧಿಯಾಗಿರುವೆ, ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹಣ ಅಂತಸ್ಥಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಗೆಳತಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ನನಗೆ ತೆರ ಕೊಡುವುದೇನು ಬೇಡ ಗಿಣಿಯಾಗಿ ಬಾ ಹೊಸ್ತಿಲ ಮುಂದೆ ಎಂದು ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಟ್ಟುಪಡುಗಳನ್ನು ಬಹು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಪಂಜರದ ಗಿಣಿ ನಾನು ಬರಲಾರೆ ತಾವಿಲ್ಲ

ದನಿ ತೋರಲಾರೆ ತೆರ ಇಲ್ಲ ನನಗೆಣಿಯ

ಗಿಣಿಯಾಗಿ ಬಾರೋ ಹೊಸಲೇಗೆ

ಪ್ರೇಮ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಾಜ ಒಪ್ಪುವ ಒಪ್ಪದೇ ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಗಳೆರಡನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ರೀತಿಗೂ ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಣಯ, ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ರೀತಿಗೂ ಬಹಳಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಗಂಡು ತೆರ ಕೊಡುವ ಬಾ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಗಿಣಿಯಾಗಿಯಾದರೂ ಬಾ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಅಧೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇಂಥ ಹಲವಾರು ಪದಗಳನ್ನು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಚಳಿಜ್ವರ ಬಿಟ್ಟವು ಒಳಜ್ವರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ

ಮಂಟಪದ ಜಾಜಿ ಮನೆಯವನೆ ಅತ್ತಿ ಮಗನೆ

ಮಂತ್ರಿಸಿ ಹೋಗು ತಲೆ ನೋವು

ಪ್ರೇಮದ ಜ್ವರವೇ ಹಾಗೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಾರದೆ ಬಂದು ಬಿಡುವ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ವಿಷಯವದು. ಯಾರಿಗೆ ಯಾವಾಗ, ಎಲ್ಲಿ, ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೇಮ ಉಂಟಾಗುವುದೆಂದು ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮದ ಹೊಳೆಗೆ ಧುಮಿಕಿದವರೆಲ್ಲ ಇಂಥ ಚಳಿಜ್ವರಕ್ಕೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಲ ಒಳಗಾದವರೆ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನೇ ಜನಪದರು ಮಾಮೂಲಿ ಚಳಿಜ್ವರ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬಂದು ಬಾಯಿಲೆ ವಾಸವಾದ ನಂತರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರೇಮ ಜ್ವರ ಇದು ಒಳಗಿನ ಜ್ವರ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದರ ಔಷಧಿ ಪ್ರೇಮಿಸದವರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತ್ರ ಸಿಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅತ್ತೆ ಮಗನನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿಯಾದರೂ ಹೋಗು ಬಾ ತಲೆ ನೋವಾದರೂ ಕಡಿಮೆ ಆದಿತ್ತು ಎಂದು ಕರೆಯುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಯ ಭಾವತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಇಂಥ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕೂಡಿದ ಕುಡಿಹುಬ್ಬು ತೀಡಿದ ಬೈತಲೆ

ಕಾಡೀಗೆ ಕಣ್ಣು ಮೀನ್ವಂಗೆ ಗೆಣಗಾತಿ

ಹೊಲದ ಹಾದೀಲ ಕೂಡೋಳೆ

ಹೆಣ್ಣಿನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಜನಪದರಲ್ಲೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ವರ್ಣನೆಯಂತೆ ಸೌಂದರ್ಯೋಪಾಸಕರು. “ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಯ್ಯೊ ಸೌಂದರ್ಯದ ಅಕ್ಷರ ನಿಧಿ. ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ಆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಅವನಿಗೆ ಜೈತನ್ಯವೂ ಹೌದು, ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಶಕ್ತಿಯೂ ಹೌದು. ‘ಕಾಚಕ್ಕಿ ನೆರಿಯವಳು, ಕಾಡೀಗೆ ಕಣ್ಣು ಮೀನ್ವಂಗೆ ರಸಗೆಂಪು, ತಾವರೆ ಮೊಗ್ಗ ಮೊಲಯವಳು, ಕೆಂದಾವ್ರೆ ಮೊಗದವಳು, ಎಳ್ಳು ಹೂವೊಂತವಳು, ಎರಕನೋಟದ ಗೊಂಬೆ, ಅಡಕಿ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ, ಕುಡಿಕೆ ಬಣ್ಣದ ಕುಬುಸ, ಎಡಸಿರದ ಮೇಲೆ ಮುಗಿದುರುಬು, ಕೂಡಿದ ಕುಡಿಹುಬ್ಬು, ತೀಡಿದ ಬೈತಲ,- ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೌಂದರ್ಯ ರಾಣಿಯ ವರ್ಣನೆ ಇಲ್ಲಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವಂಥದಲ್ಲ.”(೧೩ (ಸಂ: ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ, ಜನಪದ ಗೀತಾಂಜಲಿ, ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ: ೨೦೧೮, ಪುಟ: ೧೮) ತನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ನಿಲುಕುವ ಶೃಂಗಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಉಡಿಸಿ ತೊಡಿಸಿ ಆನಂದದಿಂದ ಮೈಮರೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಎಂದ ಬರತೀರಿ ನನ ಗಂದದ ರತಿಗಾರ

ರುಮ್ಮಾಲ ಎಲ್ಲ ಪರಿಮಳ /ನನ ನಲ್ಲ

ಎಂದ ಬರತೀರಿ ನನಗ್ಗೇಳ

ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಮನೋಲ್ಲಾಸವನ್ನು, ಅಭಿಲಾಸೆಯನ್ನು, ಆಸೆ, ಬಯಕೆಗಳನ್ನು, ತಳಮಳ, ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚುಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಲಾರೆವು. ಆದರೆ ಜನಪದ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಮನದ ಆಶೆ, ಕನಸು, ನೋವು ನಲವುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಷಯವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳುವ ಬಗೆ ತುಂಬಾ ಸಹಜ ಮತ್ತು ಬದುಕಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುವ ಅಲ್ಲದೇ ಸರ್ವರ ಭಾವನೆಯೂ ಹೌದು ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಣಯ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಇರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗದೇ ಮದುವೆ ನಂತರವು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಮೇಲಿನ ತ್ರಿಪದಿಯಂತ ಪದಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ವಿರಹದಿಂದ ಬಳಲದವಳು ಕೇಳುವ ರೀತಿ ತುಂಬಾ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಗಂದದ ರತಿಗಾರ, ರುಮ್ಮಾಲ ಎಲ್ಲ ಪರಿಮಳ ಇರುವಂತ ನಿನ್ನ ಅಗಲಕೆ ಸಹಿಸಲಾರೆ ಎಂದು ಬರುತ್ತಿರಿ ಹೇಳ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಕಮಲದ ಹೂ ನಿನ್ನ ಕಾಣದೆ ಇರಲಾರೆ, ಮಲ್ಲಗೆ ಮಾಯೆ ಬಡಲಾರೆ, ಕೇದಿಗೆ ಗರಿ ನಿನ್ನನಗಲ ಇರಲಾರೆ ಎಂದು ತ್ರಿಯಕರ ಹೇಳದರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರ ನಲ್ಲ ನಂಥವರಿಲ್ಲ, ಹಲ್ಲು ನೋಡಿದರ ಹವಳವ, ನಲ್ಲನ ಸೊಲ್ಲು ಕೇಳದರ ಸಮಾಧಾನ ಎಂದು ಸಂವಾದಿಸುವ ಪ್ರಣಯದ ಹಾಡುಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಲೇ: ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಪೊಲೇಸ್ ಪಾಟೀಲ್, ಜಾನಪದ ವ್ಯಾಸಂಗ, ಅಮರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ವರ್ಷ: ೧೯೯೮ ಪುಟ-೧೨೦

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ, ಲೇ- ಡಾ.ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಹೊರಕೇರಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ, ವರ್ಷ: ೧೯೮೨
೨. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಂ- ಡಾ.ಎಂ.ಎಸ್. ಶೇಖರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ: ೨೦೦೮
೩. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಕಾಸ, ಲೇ- ಡಾ. ನಂ.ತಪಸ್ವಿಕುಮಾರ, ಚೇತನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್ ಮೈಸೂರು, ವರ್ಷ: ೨೦೦೦
೪. ಜಾನಪದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ-೪, ಸಂ-ಡಾ. ಸ.ಚಿ.ರಮೇಶ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ. ವರ್ಷ: ೨೦೦೫
೫. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತವರುಮನೆ, ಲೇ-ಡಾ.ಮುಮ್ಮಾಜ್‌ಬೇಗಂ, ಗಾಯತ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಬಳ್ಳಾರಿ, ವರ್ಷ: ೨೦೧೮
೬. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋವಿನ ನೆಲೆಗಳು, ಪ್ರ.ಸಂ- ಡಾ.ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ: ೧೯೯೯
೭. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪವಾಡಗಳು, ಲೇ-ಡಾ. ಸರಸ್ವತಿ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು, ವರ್ಷ: ೨೦೧೨
೮. ಸೀಗಿ-ಗೌರಿ ಹಾಡುಗಳು, ಸಂ- ಡಾ.ಶಕುಂತಲಾ ಸಿದ್ಧರಾಮ ದುರಗಿ, ಉಜ್ಜಲ ಪ್ರಕಾಶನ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ವರ್ಷ: ೨೦೧೦
೯. ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಲೇ. ಡಾ.ಬಸವರಾಜ ಪೊಲೇಸ್ ಪಾಟೀಲ್, ಅಮರ ಪ್ರಕಾಶನ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ವರ್ಷ: ೨೦೦೧